

DEKLARACIJA HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI O HRVATSKOME POVIJESNOM GRBU

Službeni državni grb Republike Hrvatske reguliran je Zakonom o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske (NN 55/93 i 29/94, na snazi od 19. travnja 1994.). Sastoji se od grbovnog štita („povijesnog hrvatskog grba u obliku štita dvostruko podijeljenog vodoravno i okomito u 25 crvenih i bijelih /srebrnih/ polja, tako da je prvo polje u gornjem lijevom kutu štita crvene boje”) i stilizirane krune (s „pet manjih štitova s povijesnim hrvatskim grbovljem”). Riječ je, dakle, o složenom grbu sa šest povijesnih hrvatskih grbova koji sažimaju i simboliziraju kompleksnu prošlost naše domovine, a koji su se stoljećima upotrebljavali u različitim inačicama.

Uporaba službenoga grba Republike Hrvatske propisana je zakonom, ali su se različite varijante hrvatskih povijesnih grbova, u prošlosti i danas, s ponosom isticale u Hrvatskoj i drugim državama u sklopu privatnih, javnih, kulturnih, sportskih i drugih prigoda i manifestacija.

S obzirom na svoju ulogu, tradiciju i društvenu zadaću u proučavanju svih aspekata hrvatske povijesti, kulture i identiteta – pa tako i heraldičke simbolike – Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti donosi svoj znanstveno utemeljeni stav isključivo o hrvatskome povijesnom grbu i njegovim varijantama:

DEKLARACIJA

U mnogobrojnim znanstveno potkrijepljenim heraldičkim studijama domaći i strani autori odgovorili su na pitanja o genezi, razvoju i izgledu hrvatskoga šahiranoga grba tijekom povijesti. Šahirani grb Hrvatske stilizirani je prikaz tvrđave, utvrde ili predziđa. Potkraj 15. stoljeća bio je oblikovan prema tadašnjoj metafori Hrvatske kao tvrđave, bedema, odnosno predziđa kršćanstva (Antemurale Christianitatis), najčešće u varijanti s početnim srebrnim (bijelim), a završnim crvenim poljem (kad je parni broj polja). Šahirani grbovi Hrvatske s početnim srebrnim (bijelim) ili crvenim poljem prisutni su i korišteni gotovo podjednako još od početka

16. stoljeća. Stoga su prijeponi vezani za početno polje (bijelo ili crveno) – što podrazumijeva to da bi uporaba jedne varijante isključivala drugu – lažna dvojba. Historiografske spoznaje potvrđuje višestoljetna praksa isticanja različitih varijanata šahiranoga grba. Sve to opovrgava recentne teze o posebnom značenju početnoga polja našega grba, pa se one mogu smatrati pseudoznanstvenim i politikantskim.

Naime, od početka 21. stoljeća te su se teze u javnosti počele nametati ponavljanjem netočnih tvrdnja i iz njih izvedenih lažnih zaključaka. Uglavnom je riječ o zlonamjernim medijskim problematizacijama početnoga srebrnog (bijelog) polja hrvatskoga povijesnoga grba koje ga vezuju isključivo uz razdoblje II. svjetskog rata. Pritom se inačica s početnim srebrnim poljem netočno proglašava grbom i simbolom Nezavisne Države Hrvatske.

Povijesni hrvatski grb s početnim srebrnim poljem tako se ideologizira i služi za dnevno-političke potrebe. Takav ahistorijski pristup ujedno reducira raznolikost višestoljetne kontinuirane uporabe grba sa šahiranim poljima i isključuje petsto godina povijesti podjednake uporabe inačica toga hrvatskoga heraldičkog simbola. Lažni problem s početnim poljima šahiranoga grba možemo promatrati i kao primjer povijesne tenzije između trajnosti simbola i promjenjivosti konteksta, odnosno kao dokaz iracionalne dimenzije koju poprima suvremeno manipuliranje simbolima.

Nametanje tendenciozno ideologizirane rasprave kojoj je cilj suziti i kontaminirati simbole hrvatskoga identiteta traži od Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti da jasno razdvoji povijesne činjenice od zlonamjernih falsifikata.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti smatra da takve rasprave o hrvatskome grbu, napose o boji početnoga polja na njemu, nisu motivirane znanstvenim, povijesnim i kulturološkim ciljevima, nego političkim i politikantskim. Zbog svega toga ovom Deklaracijom Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti objavljuje kraj stigmatizaciji različitih varijanata hrvatskoga povijesnoga grba i suvremenoj ideologizaciji povijesnih simbola općenito.

Službeni grb Republike Hrvatske zakonom je propisan i nema inačica, ali hrvatski povijesni grb u privatnoj i javnoj uporabi, s razlogom i ponosom, može se i treba isticati onako kako su ga Hrvati tijekom povijesti naraštajima isticali, poštovali i smatrali svojim bez obzira na to je li mu **početno polje bijelo ili crveno**.